

DÜNYA TABİPLER BİRLİĞİ 200. KONSEY TOPLANTISINDAN NOTLAR

Bayazıt İLHAN*, Murat CİVANER**

Özet: Bu yazıda; 16-18 Nisan 2015 tarihleri arasında Norveç'in Oslo kentinde düzenlenen Dünya Tabipler Birliği 200. KONSEY toplantısına katılan Türk Tabipleri Birliği temsilcilerinin toplantıya ilişkin izlenim ve düşünceleri paylaşılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Dünya Tabipler Birliği, Türk Tabipleri Birliği, biber gazı, sağlık çalışanlarına yönelik şiddet

Notes From 200th Council Meeting of World Medical Association

Abstract: In this piece; impressions and thoughts of representatives of Turkish Medical Association on World Medical Association 200th Council meeting, which was held in Oslo – Norway between April 16–18th 2015, is presented.

Key words: World Medical Association, Turkish Medical Association, tear gas, violence towards healthcare workers

Dünya Tabipler Birliği (DTB), aralarında Türk Tabipleri Birliği'nin de bulunduğu 27 ülkenin tabip birliği tarafından 1947 yılında kurulmuştur. Tüm dünyadan 111 tabip birliğinin üye olduğu DTB, günümüzde başta Tıp Etiği alanı olmak üzere, hekimlik uygulamaları ve toplum sağlığıyla ilgili pek çok konuda bildirgeler, tutum belgeleri ve açıklamalar yayımlamaktadır. Hasta haklarını uluslararası uzlaşıyla ilk kez tanımlayan Lizbon Bildirgesi, insan üzerinde deney yapmanın koşullarını belirleyen Helsinki Bildirgesi, açlık grevlerinde hekim tutumuyla ilgili Malta Bildirgesi, işkence ve diğer zalimane uygulamalar karşısında hekim tutumuna ilişkin Tokyo Bildirgesi, malpraktisile ilgili Marbella Bildirgesi bunlardan en bilinenleri arasındadır. DTB her yıl bir KONSEY toplantısı, bir de KONSEY kararlarının kesinleştirildiği Genel Kurul toplantısı düzenlemektedir. Üye başına belirlenen yıllık aidatı ödeyen birlikler, bildirdikleri her 50,000 üye için KONSEY'de ve Genel Kurul'da bir oy hakkına sahip olmaktadır. Ayrıca iki yılda bir yapılan KONSEY seçimlerinde bölge kontenjanlarından yeterli oyu alan ülkeler de KONSEY'de oy hakkına sahip olmaktadır.

Dünya Tabipler Birliği 200. KONSEY toplantısı

Dünya Tabipler Birliği 200. KONSEY toplantısı, 16-18 Nisan 2015 tarihleri arasında Norveç'in Oslo kentinde düzenlendi. TTB Merkez KONSEY Başkanı

Dr. Bayazıt İlhan ve TTB Dış İlişkiler Büro Koordinatörü Dr. M. Murat Civaner TTB temsilcileri olarak toplantıya katıldılar. Toplantıya 35 ülkenin tabip birliği temsilcileri, Avrupa Hekimler Daimi Komitesi (CPME), başkanlığını Türkiye'den Dr. Ahmet Murt'un yürüttüğü Junior Doctors Network, International Federation of Medical Students' Associations ve World Veterinary Association örgütlerinin temsilcileri katıldılar.

Seçimler

KONSEY toplantısı seçimlerle başladı. KONSEY Başkanlığı'nı yürütmekte olan Dr. Mukesh Heikerwal önümüzdeki dönem için de aday oldu. Ayrıca Amerikan Tabipler Birliği'nin bir önceki başkanı Dr. Ardis Hoven adaylığını açıkladı. Yapılan seçim sonucunda Dr. Hoven KONSEY Başkanlığı'nı kazandı. Başkan Yardımcılığı'na ise Alman Tabipler Birliği Başkanı Dr. Frank Ulrich Montgomery getirildi.

Sosyo-Medikal Komite Başkanlığı'nı, Brezilya Tabipler Birliğitemsilcisi Dr. Miguel Jorge, Kanada Tabipler Birliği temsilcisinin de aday olduğu seçimle kazandı. Sosyo-Medikal Komite için önerilen advisor (danışman) listesi değerlendirildi. TTB'nin adayı Dr. Feride Aksu Tanık, bu komiteye advisor olarak kabul edildi.

*TTB Merkez KONSEY Başkanı

**TTB Dış İlişkiler Bürosu

Tıp Etiği Komite Başkanlığı'na, Finlandiya Tabipler Birliği temsilcisi Dr. Heikki Palve tekrar seçildi. Tıp Etiği Komitesi için önerilen advisor (danışman) listesi değerlendirildi. TTB'nin adayı Dr. M. Murat Civaner, bu komiteye advisor olarak kabul edildi.

Türk Tabipleri Birliği ayrıca, DTB Cenevre Bildirgesi'nin (*Hekimlik Andı*) güncellenmesi için kurulacak çalışma grubuna aday oldu. Önümüzdeki süreçte DTB Konsey Başkanı, adaylar arasından altısını seçerek çalışma grubunu oluşturacak.

Mali durum

Ekonomik krizin yayılması ihtimali dışında, DTB'nin mali durumunun kötü olmadığı bilgisi paylaşıldı. Beş ülke; sırasıyla Japonya, ABD, Almanya, Britanya ve Fransa, toplam üye aidatlarının %57'sini ödemekteler. Japonya yıllık 315,000 euro (yaklaşık 1 milyon TL) aidat ödüyor. Konsey üyeliğinin ödeme gücü üzerinden belirlenmesi, TTB gibi Konsey'de oy hakkı bulunmayan ülke temsilcilerinin görüşmeler sırasında sözlü olarak düşüncelerini dile getirmelerinin kısıtlı olması Danimarka ve Polonya temsilcilerince eleştirildi. Oy hakkı bulunmayan ülkeler, ilgili gündem maddesinin görüşülmesi sırasında söz alabiliyor; ancak bu oldukça kısıtlı bir sürede gerçekleşmek durumunda. Bununla birlikte, yazılı olarak tüm metinler üzerinde önceden görüş bildirme olanağı bulunmakta.

Kabul edilen / görüşülen metinler

- TTB tarafından önerilen, gösteri kontrol ajanlarının yasaklanmasına dair tutum belgesi taslağı Konsey'de ele alındı. TTB Başkanı Dr. B. İlhan söz alarak;

- hekimlerin yaklaşımının, sağlık üzerindeki akut ve kronik etkileri nedeniyle biber gazı kullanımının yasaklanması yönünde olması gerektiğini,

- ayrıca ifade özgürlüğünün bir parçası olarak yapılan barışçıl gösterilerin biber gazı kullanılarak dağıtılmasının önemli bir hak ihlali oluşturduğunu,

- metinde ulusal tabip birliklerinin önerileri doğrultusunda değişiklikler yapıldığını,

ifade etti. Metnin son halinin herhangi bir değişikliğe uğratılmadan kabul edilerek Genel Kurul'a iletilmesine karar verildi.

- TTB'nin, 17 Nisan gününün "*Dünya Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü*" ilan edilmesi yönündeki önerisi Konsey'de gündeme alındı. TTB

Başkanı Dr. B. İlhan söz alarak; sağlık çalışanlarına yönelik olarak dünyada ve Türkiye'de artan şiddete dikkat çekti. Dr. İlhan, Dr. Ersin Arslan'ın hasta yakınınca öldürülüşünün üçüncü yıldönümüne denk gelen bu toplantıda, TTB olarak, 17 Nisan'ın "Dünya Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü" ilan edilmesini önerdiğimizi, böylece farkındalık sağlanarak şiddetle mücadele için önemli bir adım atılmış olacağını belirtti. Konsey üyelerince konunun çok önemli olduğu vurgulandı. Alman TB önerisiyle; bu konuda özel bir gün ilan etmek önerisi de dahil olmak üzere, konunun "Advocacy Working Group" (Savunuculuk Çalışma Grubu - DTB politikalarının pratiğe geçirilmesi için yöntem önerisi geliştiren grup) gündeminde ele alınmasına karar verildi. Böylece sağlık çalışanlarına yönelik şiddet konusunda toplum ve politikacılar nezdinde farkındalık yaratmak ve şiddetin nedenleri üzerine etkin girişimlerde bulunabilmek üzere pratik öneriler geliştirilmesi DTB gündemine alınmış oldu.

DTB ayrıca 17 Nisan'da, Dr. B. İlhan'ın demecine de yer vererek, "Hekimlere Karşı Giderek Artan Şiddet Tıp Mesleği İçin Alarm Veriyor" başlığıyla bir basın açıklaması yaptı:

"Dünya Tabipler Birliği (DTB) bugün yaptığı açıklamada tüm dünyada doktorlara yönelik giderek artan şiddetin daha da kaygı verici boyutlara ulaştığını belirtti.

Yaklaşık 40 ülkeden tabip birliği temsilcilerinin bir araya geldikleri Oslo'daki Konsey toplantısında dünyanın çeşitli ülkelerindeki şiddet olaylarına ilişkin bir rapor ele alındı.

DTB Başkanı Dr. Xavier Deau yaptığı açıklamada; 'Doktorlara yönelik şiddet hareketlerinin giderek arttığına ilişkin duyular alıyoruz; bu olaylar sözel ve fiziksel saldırılardan insan kaçırmaya ve hatta cinayete kadar çeşitli biçimlerde gerçekleşiyor. Herkes güvenli bir ortamda çalışma hakkına sahiptir. Sağlık sisteminin tümünü, bu arada hastaların bakımını da etkileyen bir durum olduğundan doktorlara yönelik şiddet bütünüyle düşüncesiz ve anlamsız bir fiildir. DTB üç yıl önce işyerinde şiddete karşı sıfır tolerans geliştirilmesi yönünde ülkelerin tabip birliklerine bir çağrıda bulunmuştu. Bu çağrı günümüzde daha bir ivedilik kazanmıştır.' ifadelerine yer verdi.

Türk Tabipleri Birliği Başkanı Dr. Bayazıt İlhan ise şunları söyledi: 'Bugün, hastanesinde görev başındayken bir hastasının yakını tarafından bıçaklanan Dr. Ersin Arslan'ın trajik ölümünün üçüncü yıldönümü. Ne yazık ki hekimlere yönelik şiddet dünyanın başka

ülkelerinde olduğu gibi o günden bu yana Türkiye'de de artmıştır. Bugün, tüm sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak için ortaklaşa adımlar atmamız gerekiyor."

Basın açıklamasına ek olarak DTB, Türk Tabipleri Birliği'nin konuyla ilgili olarak Türkçe ve İngilizce hazırladığı kısa filmi Twitter adresinden tüm üye ülkeler ve izleyicileriyle paylaştı.

- Britanya Tabipler Birliği; 'Trans Pacific Partnership', 'Trans Atlantic Trade and Investment Partnership', 'Trade in Services Agreement' ve 'Comprehensive Economic and Trade Agreement' isimli dört uluslararası antlaşmaya dair, temel olarak "uluslararası ticaret antlaşmalarının toplum sağlığını korumayı önceliği" çağrısını içeren bir açıklama önerisi verdi. Açıklama metni Konsey'ce kabul edildi (**WMA, 2015a**). Ayrıca DTB bu konuda "bu antlaşmaların tartışılması sürecindeki gizliliğe dair derin kaygıları bulunduğu ve bu sürecin anti-demokratik yürütüldüğü" yönünde bir açıklama yaptı (**WMA, 2015b**). Söz konusu açıklamada DTB Başkanı Dr. Xavier Deau, ulusal tabip birliklerine seslenerek "anılan ticaret antlaşmalarının hükümetlerin sağlık hizmetlerini düzenleme yetkisini ve sağlık hakkının herkes için güvenceye alınmasını hiçbir biçimde engellememesi için" kendi hükümetlerine çağrıda bulunmalarını istedi. Anılan ticari antlaşmalara karşı duruş sergilemeyen ve içerdiği önerilerin gerçekçiliği oldukça kuşkulu olan öneri metni, yine de, dünyadaki tüm hekimlerin çatı örgütü DTB'nin bu konuda bir açıklama yapıyor oluşu boyutuyla değerli.

- Avustralya Tabipler Birliği'nce verilen ve aşırı alkol tüketiminin azaltılmasını hedefleyen öneri kabul edilerek Genel Kurul'a gönderildi.

- Akıllı telefonlar, hasta izlem aygıtları, kişisel dijital yardımcılar gibi elektronik aygıtlarda yer alan mobil sağlık uygulamaları için hasta bilgilerinin gizliliği ve hasta güvenliği açılardan belli bir düzenlemeye gidilmesi yönündeki öneri kabul edilerek Genel Kurul'a gönderildi

- Sokakta yaşayan çocukların içinde buldukları koşulları ve hekimlerin çocuk suistimalinin erken tanısı ve kapsamlı tedavisi açısından oynayabilecekleri önemli rolü vurgulayan öneri metnini kabul edilerek Genel Kurul'a gönderildi.

- Nükleer silahların yasaklanması ve yok edilmesi için tüm ulusal tabip birliklerini hükümetlere baskı yapmaya çağırın öneri metni kabul edilerek Genel Kurul'a gönderildi.

- DTB Konseyi ayrıca, Norveç Tabipler Birliği'nin 'düz paket' uygulamasının sigara kullanımının azaltılmasında önemli etkileri olduğunu vurgulayan sunumunun ardından, tüm dünyada 'düz paket' uygulamasını desteklediğini bildiren bir açıklama yaptı.

DTB'nin bir sonraki toplantısı, 66. Genel Kurul, 14-17 Ekim 2015 tarihleri arasında Moskova'da düzenlenen DTB toplantılarına düzenli katılımın, sadece ülkemiz sağlık gündemine ilişkin olarak DTB'nin aktif desteğini almak açısından değil, TTB'nin tüm ülkelerin ortak sorunlarına dair katkı sunması ve ortak mücadele yöntemleri geliştirilmesi açısından da önemli olduğunu düşünüyoruz. TTB'nin bu anlamda gerekli birikime ve güce sahip olduğuna inanıyoruz.

Kaynaklar

WMA (2015a) Council Resolution on Trade Agreements & Public Health. www.wma.net/en/30publications/10policies/30council/cr_20/index.html (Erişim tarihi: 6 Mayıs 2015)

WMA (2015b) World Medical Association. Physician Leaders Urge Governments To Protect Health Care. www.wma.net/en/40news/20archives/2015/2015_18/index.html

(Erişim tarihi: 6 Mayıs 2015)